

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьте:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 1.70 кор

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАНИ

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш молодість, віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свята о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи авортає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламаци неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Угорске пересиленє.

(Конець).

Однодушна засторога обидвох палат угорского сойму проти відрочуваня сесий вказує на те, що сойм хоче дальше ставити опір і що лише тоді наступить, наколи ему будуть признані уступки. Таким способом показало ся, що програма бар. Феєрварого, щоби з окликом загального права виборчого відкликати ся до волі на роду, не осягнула ніякого успіху і не помогла ему усунути пересиленя в Угорщині. Ему здавало ся, що загальним виборчим правом вспіє він витворити демократичне сторонництво і з его підпорою зможе зломити шляхотську олігархію мадарску. Тимчасом не так ждало ся, та так склало ся. Бар. Феєрварі програв бій, поки ще его розпочав, не міг навіть явити ся в соймі, не міг внести закона про виборчу реформу, а був приневолений королівський рескрипт переслати урядовою дорогою до президента палати, котрий про бар. Феєрварого говорив яко фельдцайгмайстра, а не яко міністра-президента а виборчу ординацію оповістив у дневниках. Вправді начерк ординації виборчої викличе в суспільности фермент, однако тим уже не буде користувати ся теперішнє правительство. На разі програма бар. Феєрварого мала ті наслідки, що всі живла в обидвох палатах однодушно зєдинили ся до опору так, що слабосиле з самого почину правительство вийшло з боротьби ще більше обезсиленим, а коаліція значно скріпила ся, бо навіть ліберальне сторонництво перекинуло ся на її сторону. Можна отже собі після всего того уявити, який вислід був би, наколиб розв'язано тепер сойм і відкликано ся до волі народу. Навіть колиб октройовано виборчу реформу в напрямі оповіщеного начерку

правительственного, то незаступлені доси в соймі верстви народні не моглиб віднести значного успіху серед даних відносин.

Так отже пересиленє дійшло до такого степеня, що порозумінє з соймом показує ся неминучою konieczністю, хоч би треба принести певні жертви. Бар. Феєрварі зрозумів се вповні, що его роля з відроченєм скінчена і тому сей час подав ся він о відпустку, котрої одначе Корона з огляду на положенє внутрішнє не прийняла.

Нема сумніву, що сей час до 1. марця буде визисканий, щоби навязати переговори поміж Короною а соймом і довести до якогось можливого порозуміння.

Міністерство бар. Феєрварого, якнебудь его димісія Короною не прийнята, остане на своїм місці не задля дальшої боротьби з коаліцією а щоби вести державні справи, позаяк в тій хвилі не можнаб найти иншого міністерства. Неостає отже Короні нічого иншого, як виступити знов на дорогу переговорів, котрі неперечно будуть по Різді переведені. Гр. Апопні в своїй промові зазначив, що коаліція готова до мирових переговорів з Короною. Не можна ще знати, кому буде повірена ся задача, чи Сельова, чи Люкачови, нема однак сумніву, що тепер полсженє значно змінене і значно трудійше, бо тепер переговори будуть вести ся вже не з більшістю, не з коаліцією, а із зєдиненими обидвома палатами сойму. Що тепер Мадари будуть напинали значно свої вимоги, се також річ певна, отже їх становище не так легко може зблизити ся до становища Корони.

Дальшою трудностю, а радше перепороною в переговорах є та обставина, що керма правительства спочиває дальше ще в руках ненависного Мадарам бар. Феєрварого. Вправді оно подавало ся до димісії, але по собі оставило вельми немилу

для мадарских вельмож спадщину, виборчу ординацію вимірену на ослабленє мадарской олігархії. Отже хоч навіть уступити опісля правительство Феєрварого, то всеж остануть по нїм наслідки, котрі не будуть без впливу на уложенє дальших відносин в Угорщині. Коли би всі сторонництва, Кошутовці і Тісовці, опинили ся в однім таборі, то до сего довело не відроченє сойму, лише осоружна їм виборча реформа.

Вправді они нічого о тім не згадували в своїй засторозі, одначе Тіса виступив рішучо на зборах виборців проти сеї гадки.

При всіх тих нагромаджених трудностях і перепонах не легко буде промостити дорогу до переговорів, а конечно треба глядіти мирового порозуміння бо, всякий инший вихід провадив би до катастрофи.

Промова пос. М. Василька

(в державній раді д. 15. грудня 1905. при дебаті над бюджетовою провізорією).

(Конець).

Недавно знов сировоковано Русинів: заборонено обходити память Богдана Хмельницького, хоч памятку польского повстаня з р. 1830 очевидно позволено обходити. Прощу собі уявити, що Швайцарія мала би таку саму привємність, як Русини, належати до Австрії і що заборонено би Швайцарам обходити память Теля. Яка то злялась би буря і як цілком природною мусілось би її уважати! А колиб ви панове, знали, що значить Хмельницький для руского народу, то ви не могли би надивувати ся, що Русини з таким спокоєм знесли сю заборону. І я надію ся, що й правительство прийде раз до того пізнаня, що не зараз найде ся так спокійний народ, як руский, коли лише віддасть ся ему справедливість.

Про повторюванє.

(Що, коли і як належить повторювати?)

(Конець).

Повторюванє яко тон науки повинно бути трактованє зі зміною, бо в той спосіб зацікавить учеників і не буде їх томити, при тім повинен учитель особливо в висших степенях науки зіставляти ученикам в здаваню справи при повторюваню повну свободу поправляючи лише виговір і кермуючи змістом.

Повторюванєм, перепитуванєм збогачує ся знанє учеників, позаяк личить ся сим способом відомости знані ученикам з сьвіжими новими. Повторюванє ще й сего згляду є доконечне, що не всі ученики в школі мають однакове уздібненє, не всі однаково понятливі і однаково спосібні в кожній хвилі до уваги. Є в житю ученика хвилі, підчас котрих перелітають инші гадки мимоволі і то в часі викладів зглядно поучуваня о нових річах, отжеж цілість уступа чи партії булаб гейби розірвана і тимто є оправдана konieczність повторюваня. В школі народній відбуває ся повторюванє матеріялу в ріжних хвилях а іменно: 1) Попередній матеріял навязує ся до нового. 2) З опрацьованого матеріялу дає ся

домові задачі, в котрих ученик переповідає коротко зміст. 3) Перероблений уступ дає ся на повторюванє в дома. 4) По обробленю уступа повторює ся его зміст питаннями або довійним оповіданєм.

Так навязуючи повторенєм новий матеріял з дня на день дійде учитель до кінця року шкільного. Кождий совісний учитель повинен з гори мати плян, чого має навчити в дотичній класі. Матеріял той повинен бути викінчений до кінця року шкільного так, щоби був час на коротке а загальне повторенє. Тут я не маю на гадці ильнів подрібних і їх викінченя, маю на думці ті загальні відомости, які повинен ученик винести з низшого степеня науки на висший, щоби на тих відомостях міг він будувати своє дальше знанє.

Може не одному з нас учителів довело ся досьвідчити сего, що ми, обнявши класу чи степеня по доволі добрим учителям і ревінім знайшли у дітей мале підготованє матеріялу, і дивуємо ся тоді, що той чи сей учитель робив через цілий рік, що его ученики нічого докладно не розуміють. Причина сему є безпильнове вичерпуванє подрібних наукових плянів без загального повторюваня матеріялу. І звідти то дитина чує великий скок з низшої класи до висшої. Все в протягу шкільного року повторює ся

звичайно з учениками цілі розділи, коли лучило певну галузь знаня з новим її розділом а цілий матеріял реасумуємо з кінцем року, бо в той лише спосіб даємо підставу ученикови до образованя в висшій класі.

Так само, як з кінцем року низшої класи повинно відбувати ся повторюванє в класі висшій на початку року шкільного, з тою лише різницею, що на початку року бере ся ще коротший зміст з загалу матеріялу і о стільки о скільки нам потреба основи до нового матеріялу.

Поступаючи в той спосіб пізнає кождий з нас, що молодіж наша, скорше буде духово розвивати ся, і хоч може при меншій праці, винесе більші користі зі школи.

При повторюваню матеріялу взагалі належить перестерігати слідуючих основ досьвідчених труженикам на полі учительства:

1) Підчас повторюваня повинен учитель змінити форму науки, щоби в той спосіб наука представляла новість і збуджувала у учеників заінтересованє.

2) Повторюванє повинно відбувати ся часто несподівано, щоби молодіж приривчити до уваги на науку взагалі.

3) Жадати при повторюваню у учеників самостійності.

Ті панове, що приходять сюди на підставі давньої виборчої ординації з своїх курій з Галичини, мали все лише одну ціль, — щоби зробити себе конечно потрібними для правительства. В тій цілі вони інтригували між галицким народом а правительством, а в сій палаті ніколи не допускали до спокою між сторонництвима а правительством, бо инакше зараз виявилось би, що вони не так є конечно потрібні, щоби не можна без них обійти ся. Але вони подумали собі: Колись таки возьмуть ся до нас. Вони зміркували, що навіть їх найдавійші приятелі, чеські послы, стали непевні, та погадали, що треба лише скоро прийти до автономії, розуміє ся, з теперішнім соймом і теперішніми привілеґіями, а тоді можна говорити з короною так, як говорять нині Мадяри. Я доведу вам, що ті панове не такі собі невинні, як доси удавали. Ви пригадаєте собі, що давнійше не вільно було тутки навіть виступити з жадним хочби як оправданим наглим внесеном, бо гр. Дідушицький зараз говорив: Ми є за спокійними нарадами сеї палати і за регуляціою; всьо мусить прийти в свій час; а длятого голосувати будемо против наглого внесеня — пр. на внесенє мит.

А тепер президент міністрів Гавч самим лише пляном виборчої реформи довів до того, що вчора панове з польского кола голосували за наглим внесеном!

Ви також замічали, що давнійше, коли лише упало тут яке слово, не уживане може у високих кругах або в дамских товариствах (Веселість), ті панове попадали в нервовість і шептали між собою, що треба доконче змінити регуляцію. Але всему тому, що нині говорять гр. Штернберґ, приплескують ексцеленції і тайні радники і всі ті підпори трону з польского кола. Чи не дивнаж ся нагла зміна? (Гучні признаня).

Кажу ще раз: ми переконані, що не лише рускі та соціалістичні послы з Галичини, але й багато міщанських послів з польского кола задивляють ся на справедливу виборчу реформу — таку, якої ми домагаємо ся — так, що вона визволить Галичину від оліґархії і в наслідках своїх поправить не лише адміністрацію краю, але й всі інші відносини краю.

З сеї то причини звертаємо ся до правительства, котре бере сю справу в руки, з деяким довірем. А ще більше нахиляє ся до правительства поведене польского кола та палати панів. Бо коли бачимо, що той сам гр. Пініньский, бувший намісник галицький, котрого за его діяльність, а властиво за его безчлнність і шкідливість належало ся прославити портретом у всіх руских товариствах — коли бачимо, як він громі кидає на правительство, то вже се одно, що такі пани не є вже підпорою правительства, є достаточною для нас причиною, щоби змінити наше становище. Правда, що ми у своїй добродушности були би ніколи не привукали, що такі Пініньські найдуть ся ще й в інших краях; тим то й щиро кажемо, що бесіди гр. Туна і інших таких панів були для нас несподіванкою. Нам видавало ся неможливою річю, щоби па-

4) Повторюване повинно — як каже Герборт — відбувати ся на початку нової лекції і по вилуженю нової річи (нового матеріялу).

5) З кінцем року повторює ся для зібраня загалу матеріялу в одну цілість а на початку року для навазаня знаного матеріялу з новим, який оснорує ся на знанім.

Сях кілька слів кинених тут про повторюване в домовім і шкільнім вихованю нехай послужить за увагу людям доброї волі. Згадав я про ню тому, позаяк між учителями є доволі людей доброї волі, котрі вірючи сліпо подрібним плянам хоч без достаточного їх зрозуміння, поповняють похибки, позаяк жадають від себе і від учеників точного виконаня сах плянів.

„Non multa sed multum“. Колиб кождий учитель поставив собі провідну гадку в стремленю до мети научуваня тоді ошадив би собі праці а хосен для дїтвори привіє би великий.

Дня 8. грудня 1905.

Михайло Прокопенко.

нове з палати панів могли не потрудитись, щоби бодай купити собі десь в книгарни літературу, в котрій говорить ся проти заведеня загального права виборчого. Бо тоді були би бодай виступали з якимись поважними і річевими аргументами; а то говорили вони так, як звичайно балакають собі в Галичині пан маршалок повітової ради з п. старостом.

Навазуючи до слів товариша п. Дашиньского, котрий на глумливу замітку гр. Дідушицького про кількох „управителів“ міністерства сказав, що ті панове „управителі“ цілком добре ведуть свої справи, замічу, що й ми є той самої гадки, та бажати би лише треба, щоби й дальше так було. А також буковиньскому речникови мушу сказати, що коли би лише завсїгди були в Австрії такі міністри, котрі на блудах своїх давнійших начальників учились би розуму, щоби опісля приходити сюди з такими ідеями, як теперішні міністри, то я ліпших і не бажав би. (Цілком слушно! — П. Овчул: Парляментарні були би ліпші!). Се оріх, котрий врешті будемо ще гризти! (Веселість).

Та тепер ще раз зазначу, що се поки-що з нашої сторони лише задаток довіря (П. Дашиньский: Провізорія довіря!) — так є! — бо само довіре можемо правительству заявити аж тоді, коли проект виборчої реформи, з котрим правительство має прийти сюди в лютім, буде виглядати так:

Доси припадає у інших сімох народів Австрії один посол на 40—74 тисяч душ, а Русини мають в Галичині одного посла на 135.000 душ, в Буковині одного на 149.000 душ. Та при теперішних виборчих практиках, достаточного знаних в сій палаті, не маємо навіть і тільки. (П. Романчук: Один посол припадає майже на 400.000 душ!). А Русинів в Галичині в прирівнаню до Поляків є як 42% до 55% і то в разі, коли й Жидів зачислить ся до Поляків; колиж би Жиди стояли окремо, тоді буде Русинів 48 процент, а Поляків 45 процент.

Сї числа повинно правительство зятимити собі при розділі мандатів в Галичині. Та ми приговорені на те, що й п. президент міністрів бар. Гавч разом з своїми панами „управителями“ не поступать собі так по драконьски з високим колом польским; вже то там будь глядати ся способів, щоби Русинів все таки лишити по задю. Але одного не внесе руский варід: коли би задержано посередні вибори чи то через сойм чи через правиборців. В такім разі наша провізорія довіря змінить ся в страшне недовіре з усіми наслідками! Показало ся би тоді, що бар. Гавч погано закнив би собі з руского народу і взагалі з галицкого населеня; і я не могу припустити, щоби в такій хвили, коли на границях держави розвиває ся російська траґедія, вільно було кшати собі з руского населеня і з широких мас польского народу для заспокоєня забіганок панів з польского кола.

Та поки покінчу справу виборчої реформи, не могу поминути ще одной річи, котра зацікавила вже широкі круги так в сій палаті як і поза нею, а особливо має вагу для нас, Русинів, — се питає, як виборча реформа поступить собі з Жидами в Галичині.

Я бачу, що тут на заході, а особливо у Відни, велика часть інтелігентних Жидів цілком противна всяким виїмковим постановам виборчої реформи. Але мушу заразом зазначити, що у нас на сході Жиди дійсно бачать свій ідеал в тім, щоби дано їм спримогу не мішати ся до виборів наших народностей, а вибярати собі своїх власних заступників. Се бажане проявляє ся так добре у жидівської інтелігенції як і в широким масах Жидів.

Знаю також, що у східній Галичині і в Буковині живуть Жиди в так збитих масах, що було би цілком справедливо забезпечити їм заступництво, котрого без виділеня їх окремих кастром не могли би мати. Маючи між своїми виборцями богато Жидів, уважаю за свій обовязок порушити сю справу, хоч розуміє ся, що належить вона передовсім до Жидів самих, котрих ми певно радо будемо попірати.

На закінченє повторю лише, що головним жаданем руского народу є безпосередні вибори, а без того кожда виборча реформа не буде для нас мати жадної вартости, і лише погіршить справу.

Позволю собі сказати ще кілька слів про бюджетову провізорію.

В сій части своєї бесіди п. Василько попер домаганя державних урядників в справі поліпшеня їх долі, жадав поправи в скарбовій і податковій управі на Буковині, відділеня буковиньского судівництва від Галичини і пряснішеня санкції кількох законів, ухвалених в буковиньским соймі, між иншими закону о новій ординації виборчій до сойму і в громадах. Наконєць домагав ся поладнаня церковних справ на Буковині, котного домагали ся не тільки буковиньскі Русини але й Румуни. Бесіду свою закінчив п. Василько такими словами:

Ще нема року, як в Петербурзі під проводом о. Гапона народ ішов до царя, щоби з ним помирити ся.

Те, що тепер у нас дораджують в палаті панів гр. Пініньский і его товариші, зроблено тоді в Петербурзі: стріляно до народу, тратовано его кіньми, дразнено его.

В кілька місяців пізнійше мусів цар і его правительство дати народови більше, чим домагано ся спершу. А таки народ не заспокоїв ся тепер тим, а президент міністрів Вітте мусів писати за Гапоном. Але й Гапон не годен вже тепер запанувати над масами.

Оттак рускі послы стоять еще на чолі руского руху; ми ще можемо бажаня неволеного, гнобленого і насильно давленого руского народу тутки заявляти. Ми можемо ще відозватись до правительства: Будь сильне; будь тим, що в кінци раз вазволиш четвертий з черги народ Австрії!

Але хорони нас, Боже, від того, хорони, Боже, й державу та трон від хвилі, коли би нас взивано надармо так, як тепер надармо взивають в Росії Гапона! (Живі признаня і оплески. Бесідникови срагулюють).

Політичні вісти.

У внутрішній австрійській політиці, з настанем сьвят, вселила ся цілковита тишина по обох сторонах Литави. Послы розіхали ся домів сьвяткувати, законодатні тіла зависли свою чинність, — умовкли на хвилю великі питання політичних реформ, уступаючи місця тихим родинним успіхам. Та всеж таки бременний час наляг над волею народів. Всеюда видко пильну підготовлюючу діяльність для грядучої хвилі великих подій та завзятих борб. І в нашім народі кітлус тепер від енергічного руху в користь заведеня загального, безпосередного, тайного і рівного права голосованя, яке тепер стало найважнійшим і найближшим проблемом австрійскої, внутрішньої політики. Також і в Угорщині борба правительства з коаліцією, хотіла на хвилю застановила ся, не притихла зовсім. Передовсім в становиску обох чинників не змінило ся нічо. Ані в горі, ані в долині не зроблено таких уступок, які уможливили би вступленє на дорогу компромісу. Тому і теперішнє правительство остане на своїм місці і буде вести дальше борбу з муніципаліями в безглядній, хотіла строго легальній спосіб. А коаліція, підбадьорена морально однодушною демонстрацією обох палат угорского сойму, вже підчас сьвят почала зі здвоєною енергією обробляти опінію угорского народа та сковувати его своєю агітацією у одноцілну опозиційну масу. Тому слідуєчий рік треба вважати як переломовий в неоднім згляді.

Відносини Англії до Німеччини стають очевидячки направляти ся. Дрібно, сказатиб, купецка зависть політиків економістів уступає ширшим поглядам мужів стану, які опираючись не тільки на історичні та письменні преміси, підготовляють почву для далекої будучини обох народів, зближених расою, культурою та змаганями у всесвітній політиці. Для злагожденя киненого цїсарем Вільгельмом клича, що „будучність Німеччини лежить на морю“, німецькі анґльофіли вказують на близнцу, реальнійшу і далеко продуктивнійшу ціль німецької експанзії, іменно на звїсний „Drang nach Osten“. Ось під боком лежить розлога, плідна, ріками поперетязана земля, яка чекає на німецьку пильність, німецьку культуру і німецький лад, щоби стати скарбницею цілої Європи. 50 міліо-

нів Саваян під управою мільона Німців доказало би чудес культурної господарки на безмірнім чорноземі між доріччям Дніпра і Дону! Отже в десятеро рентовійша і реальнійша ціль німецької колоніальної політики, чим коштовні і небезпечні виправи в екзотичні краї, до яких ще мусить доплачувати німецьке, вже і так податками перетяжене населення.

А той близький Схід, яким, називають німецькі політики Волинь, Поділля та Україну, чимраз більше подає субстрату до таких плянів, німецької заборчости. Ми вже від початку революційного Руху в Росії вказували на те, що революція не видвинула жадних людей, жадних знатних проводирів, які панували би над рухом і вели его в однім, порішеним напрямі. Всюди діляно на власну руку, викликувано непотрібний пролив крові і руйноване, та доведено діло до крайности, жадаючи детронізації республіки, поділу ґрунтів, а навіть комунізму. Тож мимо, що безсилне правительство не виступало против безпорядків, революція сама в собі почала упадати. Оголошений тепер в Петербурзі страйк зробив фiasco, бо часть робітників не прилучила ся до него, а велика їх часть зараз по першій дні страйку повернула до праці. Насильні змагання змушувана до страйку через перешкодження праці, самі робітники відпирали дуже енерґічно, завзято. В цілім Королівстві польським і Київі та околиці оголошено наново воєнний стан. На Кавказі оружні битви між Вірменами а Татарями ведуть ся дальше. Та найповажнійше положене, як здає ся, існує в Індляндії, де порішено вже повідомити державу офіційально про зірване всяких зносин з Росією.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** Ві вторник: руско-кат.: Євґенія, Ореста; римо-кат.: Стефана. — В середу: руско-кат.: Філімова; римо-кат.: Йоана еванг.

— **Преосв. Епископ др. Хомишин** виїхав зі Станиславова дня 24. с. м. на цілий тиждень.

— **Промоція на доктора св. Богослова.** З Відня доносять нам: В п'ятницю дня 22. с. м. о годіні 11. перед полуднем відбула ся на віденським університеті промоція о. Кароля Ерми, префекта рускої духовної семінарії у Львові, на доктора св. богослова в присутности епископа Маршала яко канцлера університету і представителів рускої віденської колонії, Промованого, котрому обовязки префекта не дозволили лично явити ся, заступав директор Августинею, двірський капелян др. Дворжак.

— **Зїзд делегатів Руского Товариства педагогічного** (с. є заступників всіх філій Товариства) відбуде ся ві второк дня 26. грудня о 10. год. в льокалі Товариства. Се перший зїзд сего рода. Програма нарад вельми актуальна і важна. Ось она: 1) Дотеперішня діяльність Товариства і дальший єї напрям. 2) Стан нашого шкільництва і акція закладання приватних шкіл. 3) Положене нашого народного учительства і становище Товариства сунротив акції урядження загального віча учительського, яке аранжує польське товариство педагогічне в р. 1906. Виділ вибрав на своїм засіданю в суботу референтів для всіх точок зїзду і надїє ся, що сей перший зїзд відбуде ся поважно і величаво. — *Від Виділу.*

— **Народні віча** в справі виборчої реформи відбудуть ся: в Стрию 30. с. м. о 5. год. по пол. дня 31. с. м. з початком о 3. год. по пол. в Угерску, Лясичах, Добрянах, Дулибах, Гірнім, Конохові, Завадові, Братківцях, Семигинові, Березанці, Дідушицях вел., Ходовичах, Станкові, Дашаві і Довгім, стрийського повіта; в Підгайцях дня 28. с. м. о 11. год.; в Стрилісках нових 31. с. м. о 2. год.; в Золочеві 3. сїчня о 10 $\frac{1}{2}$ год.; в Колодївці, станиславського повіта, 31. с. м. о 2. год.; в Товмачі 28. с. м.; в Хирові 27. с. м. о 12. год. в полудне.

Зїзд політичної організації повіта станиславського відбув ся при дуже численній участі відпоручників зі сел того повіта в четвер дня 21. с. м. Між иншими ухвалено в протягу місяця скликати віча у всіх селах, належачих до того повіта. Місцеві комітети мають занятися формальностями скликання віча, а референтів призначити організація.

— **3 Перемишля.** Загальні збори тов. «Руска Бесіда» в Перемишлі відбудуть ся в четвер с.

е 28. с. м. о год. 6. зглядно 7. вечером у власній хаті в Народнім Домі.

— **Пожарний «Сокил» в Руданцях,** львівського повіта, засновано на статуті «Сокола» у Львові. Намісництво вже затвердило статут.

— **Німці на Буковині.** Черновецька „Буковина“ заміщає допись в Путилова, з якої довідуємо ся цікаві подробиці про громадянську діяльність Німців між Гуцулами: Хто не гадав перед двома трома роками, що наші горяни-Гуцули вже пронавший народ? Сегодня вже сумніває ся обзнакомлений з гірським рухом, чи наші Гуцули звикнуть а лиця світла. Не можемо сказати, що вже здобув ся старий гуцульський рай, але мусимо признати, що в новіших часах зроблено багато для сего народу. Добродій Ат. Федорович, п. к. судовий адюнкт, і народне учительство без вини при праці. Майже в кождім селі є каса, читальня і „Січ“. Гуцули збувають ся довгів, здержують ся (хоч дуже млаво) від пиянства, горнуть ся цволенки до просвіти і починають господарювати.

Та не лиш руске серце бе тепленько до сего гарного народу, але і богато неруских. Недавно тому прийшов до путилівського суду п. к. адюнкт Ліхтенфельд, а пізнійше за сим п. к. адюнкт др. М. Премінґер. Перший має карний відділ. Кілько він тут робить добра для темного люду? При розиравах питає він: Ви члени „Січи“, читальні або каси? Піддавали ся ви розправі мирового суду? Чому ні? Може би ви піддали ся перший раз мировому суду? Може би ви полагодили ся? і т. п. Чи не є се дійсний судия в повнім значіна того слово? Таж він виховує народ, наvertsає до мирного життя!

На велику а чи не на найгарнійшу думку влад добродій др. М. Премінґер. Хто не знає, кілько то шкоди наносить для держави і нації ванедбуванє сиріт і надзору над малолітніми, тупоумними, неумними і марнотравними? Кілько то пьяок вики-нове фізичну, моральну і матеріяльну сльу сих нещасливих людей? Щоби запокиувати ся сими нещасними, як закон велить, запросив добродій др. М. Премінґер на 14. с. м. на 3. годину до путилівського суду всіх окружних сьвященників, учителів і старшину громадску.

На збори явило ся недалеко сотки представителів станів: урядничих, сьвященничих, учительських, повітових, лієничих, дяків, купецких, газдів і ремісничих. Др. Премінґер отворив збори і виголосив знаменитий реферат у німецькій і рускій мові на тему „Рада сиротинська“. В дебаті над сею справою забирали слово о. О. Козак, о. Балюшескул, о. Яворовский, надучитель М. Дашкевич, упр. школа Іля Тентул. Веї бесідники витали із душі думку д-ра Премінґера і висказали ся за заснованем „Ради сиротинської“, тому то і не наводимо поод ноких промов. На внесенє д-ра Премінґера ухвалено: 1. Пристурити до заснованя „Ради сиротинської“, яка мала би складати ся із 6 радних у кождім селі. До сеї ради входять із врильним голосом: сьвященник, управитель школи і сачальник громадский. Трох радних вибирає рада громадска з помежи або із поза себе на три роки; 2. поручити др. Премінґерови дотичне внесенє вислати до президії суду і 3. старати ся, аби ся „Рада сиротинська“ увійшла в житє із днем 1. сїчня 1906. На внесенє д. М. Дашкевича висказали збори одностолсно найглибшу подяку др. Премінґерови за его славу прихильність до темного народу і за ініціативу до заснованя „Ради сиротинської“. По сїм подякував др. Премінґер за підпору в його змаганнях і замкнув збори. Належить ся спімнути, що богато заслужив ся головво около технічних праць до заснованя сеї інституції і п. канцеліст Леопольд Кіндль. Як бачимо, йде праця над долею Гуцулів не шумно а тихо, певною ходою і все наперед. Не пропащий се народ! Дайте нам лише працівників як слід, та в сїм напрямі так мало діє ся для гір. — *Спр. Бур.*

— **Протест Ромунів.** В Чернівцях відбуло ся дня 19. с. м. віче ромуньских товариств академічних, на якім запротестовано проти посылату кількох послідних руских віч у Львові, влученя Буковини до східної Галичини і утвореня з тих земель одной території. Ромуньскі вічевики устропали по вічу демонстраційний похід перед палату правительства, соймовий будинок і палату митрополита і вручили ухвалені резолюції президентови др. Бляйбелєсови, заступникови кр. маршалка др. Волчівському і метрополіті Ренті.

— **При нагоді Різдяних сьвят!** Існує у Львові товариство «Руска Захоронка», котрої цілю є гуртувати маленьку дітвору почавши від 3—6 літ, щоб улєкшити родичам з сих найнижших робучих клас ведене вихованя їх дітей, щоб через відповідну науку-забаву розвивати сили духові дитини, надати їм напрям народно-патриотичний та приспособити до школи народної. Побіч духового дає захоронка своїм вихованкам і корм для тіла, бо харчує їх здоровою поживою в часі побуту їх в захоронці. Щоби више зазначену цілю осягнути, удержує товариство дві захоронки в двох обемистих льокалях, оплачує дві учительки, старає ся о всякі прибори, потрібні до науки та забави, та як уже

згадаю, о проживленє дітей, подаючи їм на полуденок смачну, аздорову страву. На се все треба чималих фондів, а яке їх жерело? Дуже мала лише частина лучше маючих ся родичів складає на свої діти місячну оплату в квоті 1 К — прочі діти удержуєсь безплатно. Як кольо-сально малий сей фонд, коли зіставить ся его з видатками! Товариство старає ся тому веїми силами та способами придбати фонд, котрий би зміг бодай сї дві захоронки удержати, коли не мож спромогтись на більше так дуже у Львові як і по провінціанальних містах потрібних подібних інституцій діточих. Тому товариство часто звертає ся до сусильности, щоби випросити на поживу для сего найменшого брата. Але на жалє сказати треба, що лиш мала горстка нашої сусильности розуміє як слід користь, яку приносить ся інституція, та спішить радо з помічними датками. Натомість велика часть нашої сусильности не хоче зовсім нею інтересувати ся. Коли голос товариства, котре говорить за дітей, не находить відгомону в їх серцях, нехай голос дітвори найде в них приют! Одного разу сказала учителька захоронки дітям, щоби просили родичів о датки на захоронку, понеже нема чим заплатити хати, тож они будуть мусіти хиба перестати до захоронки ходити. Усі діти посумніли, у декотрого закрутились слези в оченятах, деякі дивились зачудовані, начеби дивуючась сему, що їх кількадесятеро дітей зпоміж народа, про котрий вони немало від своєї учительки наслухали ся, не може ходити до захоронки тому, що нема чим заплатити хати. А одно з дітей таки сказало: Тато хорі лежать в шпиталі, мама не мають сама що їсти, то я радше умру, ніж маю не ходити до школи... От сей голос бідної дитини нехай порушать усіх серця, нехай найлучше трафить до переконаня, чим є ся захоронка для дітей, та нехай викличе милосерде над сими бідними, обдертими, зголоднілими діточками, котрі волять вмерти, чим перестати ходити до захоронки, бо знають, що дома нужда, ні страви теплої, ні хліба кушника, ні воздуха в пивничній хаті. Більше отже заінтересованя сею справою, більше серця, а товариство наше не лиш дві, але і двацять таких захоронок удержати і не кількадесять а кількасот дітей примістити зможе. А хто любить дітвору, нехай о ній памятає! *О. Лучаківска голова, С. Данилевич секретарка.* — Датки хотій би найменші, надіслані на сплату помешканя, приймаємо з подякою. Надсилати просимо на адресу п. Коцовської Валерії, Львів, ул. Фридрихів, ч. 1.

— **Виїзд царя з Росії.** «Н. Время» доносять що на порученє міністра двора державний банк вислав 300 пудів золота (около 18 міл. корон) до полудневої Франції, куда в найблизшій часі має виїхати царска родина з цілим двором.

— **Дрібні вїсти.** Міністерство просвіти дозволило професорови І-ої гімназії в Тернополі, п. Фр. Фоглеви на отворенє приватної учительської семінарії женської з викладовим язиком польським в Тернополі, почавши від шкільного року 1905/6. — Переговори служби північної залізничї з дирекцією довели до порозуміння, а наслідком того покінчила ся також обструкция служби на тім залізничім шляху. — Ново отворена філія австро-угорского Банку в Чорткові пічне урядованє з днем 2. сїчня.

Телеграми

з дня 25. грудня 1905.

Петербург. На послідній радї міністрів цар заявив ся проти загального права голосованя. Рада міністрів покінчила дискусію над виборами до державної думи

Берлін. З Москви доносять, що робітники мають оружно виступити проти революціоністів.

Київ. На всіх залізничних шляхах на полудне від Київа вибух загальний страйк. Зносини з Одесою перервані.

В Київі і околиці заведено воєнний стан.

Петербург. З Тифлісу доносять, що недавно прийшло там до кровавої борби між Вірменами а Татарями. Обі сторони були узброєні.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

О. Павло Штокало.

Цьвіти Марії.

XVIII. Успенє.

1. Не зриница то згасає
На голубім небосклоні,
А Сьвітильник сьвіта всего —
А Марія то на сконі.

2. Всі апостоли зійшли ся,
Ложє смерти обступили,
Щоб поглянуть, як Марію
Опускають земські сили.
3. „О Маріє! Наша Мати!
Що ми бачим Пресвята?
Се недуга Твоє тіло
Непорочне навіщає!“
4. „Любі діти! Не недуга,
А палкий огонь любови,
Що на радість мою стоить
Ті житя тяжкі окови!“
5. „О Маріє! Ми для Тебе
Назбираєм цвітів в лузі
Що дадуть Тобі, о Мати
Лік спасенний у недугі!“
6. „Ні! Мені не треба цвітів,
Цвіту вишого чекаю;
Сива любого, Ісуса,
Що єсть півітом неба-раю“.
7. „О Маріє! Наша Мати!
Ах чому нас опускаєш?
Чом на сьвітї сиротами
Нас, Маріє, полишаєш?“
8. „Любі діти! Не лишаю
Вас на сьвітї сиротами,
Бо я буду все чувати
Із небес над всіма вами“.
9. „О Ісусе!“ ще сказала.
То було послідне слово;
І загасла, щоб сьвітити
Ясним сьвітлом нам наново.

Броди, 20—30. листопада 1905. р.

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає ви-
пробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Caramellen

740 нотар. потверджених сьвідочтв стверджує
певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдиві лише з маркою
охоронною «Три сосни». Склади: у Львові: С. Гай,
аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Миколай і
Ска, дрогуєрия; Якоб Байаер, аптека; О. ф. Він-
клер і Сян; Кароль Палевский, аптека; Із Шве-
лес; М. Лавовский аптека; Адольф Ашкенази,
аптека під зол сломом; І. Шпес-Норатинський,
аптека; Антон Ербар; Едмунд Курлер, дрогує-
рия; Лев Каліер, аптека в Бродах; Ноахим Фрід-
ман, апт. в Миколаєві; Зигм. Ротенберг, аптека в
Олесью; Герм. Енгелер в Перемишлянах; Мар-
тин Собель в Стрию; Д. Роінгер, апт в Зброві;
Моріц Бібрінг, апт. в Станиславові; Стан. Бурса,
в Косові; Юліан Новицкий, апт в Печеніжині; Е.
Спенцель, апт. в Коломиї; Адольф Дуретер, апт
в Бережанах; Зигм. Лі дес, аптека в Вишнівчуні;
Золотислав Наглік окр. апт. в Бережанах; Б.
Вальк, дрогуєрия в Станиславові; І. В. Лінк, дрог.
в Ярославі; Е. Геллер в Надвірні; С. В. Лявінгер
в Самборі; Др. Юл. Францос, апт. в Тернополі;
Вільг. Ландесберг, апт. в Бродах; Здислав Завал-
кевич в Камінці; Г. М. Фішер апт. в Станиславові;
Аптека під Білим Орлом В. Філіпка в Н. Санчи;
Лавр. Цімерман маг. фарм в Підволочисках; Ігн.
Гешелес, апт. в Городну; Ст. Фалішевский, апт.
в Балгороді.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченки

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що
має на складі отсі новини: II том „Історії Укра-
їни-Руси“ Грушського, II вид. брош. 7-50 К, опр.
в полотно 8-90 К, опр. в півшкірок 10 К, Лепкого
„В горах“ гарно оправні по 2 К, „За красою“,
альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр.
4 К. — При замовленю оправлених книжок про-
симо подавати, якої краски має бути управа.

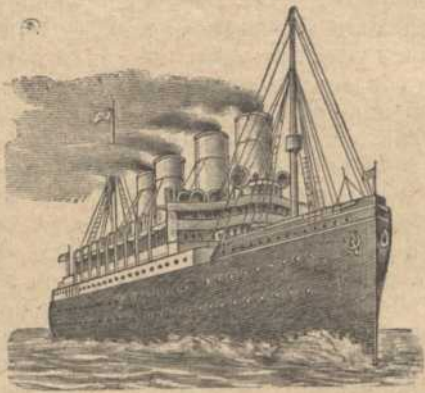
Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповіданє з льотерійних пригод. — — — — —

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропольській книгарні.

До Америки і Канади

перевозить найдешевше і busідко
ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини
ЙОСИФ АЙЛЕ
у Львові, улица Браєрівська ч. 6.

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

кураційний по 6 К, „раритас“ медоборів по 6 К
60 сот. за 5 клгр. франко. Мід в плястрах 1 клг.
2 К. Від руского замовленя даю 20 сот. на бу-
дову театру.

Кореневич, емер. учитель, Іванчани
177(1—?) почта в місци.

Нова збірка

НОВЕЛЬ

Евгена Мандичевского

п. з. „СУДЬБА“

стоїть брош. 1 К 60 с, в сецес. оправі 2 К 10,
Замовляти в книгарні ім. Шевченка у Львові або
у автора в Тернополі. (1—6)

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.
від 1. до 15. грудня 1905.

Нова сензацийна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В
недлі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол.
і о 8. год. вечером, Що пятниці High-Life пред-
ставлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в
конторі Пльова при ул. Кароля Людвика ч. 9
З куплєним білєтом на фотелі, ложі і ряди
крісла можна їхати даром на представлєнє ом-
нібусами Кольосєю, які ждуть коло Відєньскої
Каварні.

Жупку СОКІЛ можна набувати в „Со-
кільськїм Базарі“ у Львові
і у всіх торговлях вкраю.

ДО КАНАДИ

як і до всіх других заморских земель переправляє НАЙДЕШЕВШЕ
повсюди знакома фірма:

V. KARLSBERG
HAMBURG, Ferdinandstrasse 15.

Поки хто шифарту купить, нехай порівнає мої ціни з цінами агєнтів корабельних.

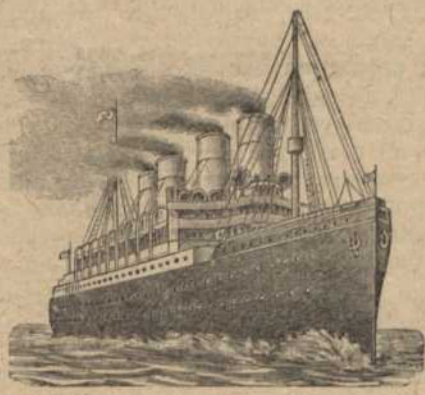
ПОДОРОЖ до Америки.

Ціни їзди

Гамбург-Новий Йорк

Поспіншними пароходами 7—9 днів	корон 178
Почтовими пароходами 10—11 днів	„ 172
Антверпія-Канада	„ 154
Гамбург-Буєнос Аїрес	„ 142

Всяких інформаций що до їзди до Америки
Африки, Азії і прогулькових поїздок по Серед-
земнім мори уділяє

Лнія: Гамбург-Америка.

Генеральний репрезентант для Галичини:

І. ЕТТИНГЕР, у Львові, ул. Городецька 95.